

Лозова педомерка – *Peribatodes rhomboidaria* Den et. Shiff.

Автор(и): проф. д.с.н. Ангел Харизанов

Дата: 12.06.2019 *Брой:* 6/2019

Неприятели по лозата – насекоми, повреждащи зимни пъпки, реси и листа на лозата

Лозовата педомерка е съобщена като неприятел по лозата за първи път в германия от Lustner през 1901 г., а през 1939 г. – в Швейцария – от Faes. Значително по-късно се съобщава като неприятел по лозата в други европейски страни. В България първи повреди са наблюдавани през 1974 г. в Пловдивско, Старозагорско, Бургаско и Варненско, а по-късно и в други (Харизанов, 1978). Сега се среща в почти всички лозарски райони, но е малко позната на лозари и специалисти.

Характер на повредата и стопанско значение

Основно повреди причиняват зимуващите ларви, които се активизират още в края на март – началото на април. Те нагрязват пъпките по едногодишните пръчки и по друга плододаваща дървесина, изяджайки и ресите в тях. Нагрязването започва от страни на пъпката и по този начин повреждат спящите очи. Една ларва поврежда от няколко до 20 пъпки, в зависимост от сорта и температурата на въздуха през април. Повредените пъпки обикновено не се развиват и лозите растат по-слабо и по-малко плододават. След развитие на листа и леторасли ларвите ги повреждат като изгризват отвори в петурата, а на младите леторасли – нарушават кората. Видът е полифаг и вреди още по овощни и горски дървесни видове и по плевели, от където пеперудите могат да мигрират в лозови насаждения.

Кратки морфологични белези

Пеперудата е със сиво-кафяви крила, с по-тъмни напречни ивици и петна. При размах на крилата достига 40-50 mm. яйцето е с фини ребра, удължено овално, дълго 0.7 и широко 0.4 mm. Оцветяването му варира от светлозелено до тъмнорозово, а преди излюпване – сивкаво. Ларвата е сиво-кафява до виолетово кафява. Надлъжно по гърба преминава тясна ивица, по-тъмна на първите 3 и на последните 3 членчета. От страни, надлъжно на тялото преминава по една по-тъмна ивица. Гръдните грака са 3, а коремните – 2 чифта. Ларвата се движи като огъва тялото подобно на мерене с педя, откъдето идва името на семейството – педомерки. Окраската на ларвата е близка до окраската на едногодишните пръчки и на друга плододаваща дървесина при някои сортове, което я прави трудно забележима. При стръскване на лозите ларвите падат на повърхността на почвата. Те са активни след залез слънце и през нощта, а през деня остават по лозите неподвижни, с опънато тяло, захванато с гръдните и коремните крака за части на лозата. Напълно развитите ларви достигат 40-60 mm дължина.

Биология, екология и фенология

Видът развива едно пълно и второ непълно поколение годишно и зимува като ларва, дълга 10-20 mm под кората на лозите, по подпорната конструкция, в опадали листа или в почвата. Презимувалите ларви се активизират в края на март – началото на април, мигрират по пъпките и ги повреждат по описания начин. След разлистване на пъпките и израстване на листа и леторасли, ларвите повреждат и тях, развиват се до втората половина на май, спускат се по копринена нишка на повърхността на почвата, заравят се на дълбочина 8-10 cm, приготвят почвена камерка и какавидират в нея. Летежът на пеперудите от първо поколение започва края на май – началото на юни, завършва през първата половина на юни. Пеперудите се активизират през нощта. Снасят яйца поединично по стъблото в пукнатини, цепнатини и други защитени места и по листата като ги залепват по нервите. Яйчният стадий продължава 5-10 дни в

зависимост от температурата и местата на снасяне. Излюпване на ларви започва през втората половина на юни и началото на юли. Ларвите се хранят по листата и летораслите, но повредите са без стопанско значение. Част от ларвите от втора и трета възраст се придвижват под старата кора и на други места, изпридат рехаво пашкулче, изпадат в диапауза и там прекарват до следващата пролет. Друга част се развиват напълно, какавидират и пеперуди от второ поколение летят през втората половина на август и през първата на септември. Те снасят яйца на същите места като пеперудите от първо поколение. Ларвите се хранят до втора възраст и преминават по местата на зимуване.

Борба

Праговете на икономическа вредност са като при лозовата пъстрянка. Видът обикновено се среща в малка численост и не се налага специфична борба. Продуктите срещу лозовата листозавивачка и гроздовите молци са токсични и срещу него.